

Onzekere wereldeconomie: handel, inflatie en energieprijzen

In vergelijking met de decemberraming is de groei van de relevante wereldhandel opwaarts bijgesteld, in lijn met de positieve ontwikkeling van de wereldgoederenhandel in de tweede helft van 2013 (zie CPB World Trade Monitor). Het herstel van de wereldeconomie kan verder doorzetten, met hogere internationale handel en een opwaartse druk op de prijzen. Aan de andere kant is sinds het afsluiten van het cijferbeeld (4 maart) de inflatie in Nederland verder afgenomen en zijn de politieke ontwikkelingen in Oekraïne in een stroomversnelling geraakt. Op het moment van schrijven is de situatie onzeker en zijn de politieke noch de economische gevolgen goed te overzien. Mogelijke gevolgen op korte termijn zijn een stijging van de energieprijzen en een afname van de wereldhandelsgroei.

Simulaties met NiGEM en Saffier geven enig zicht op deze onzekerheden en de mogelijke gevolgen voor de Nederlandse economie. In de simulaties is allereerst verkend wat de gevolgen zijn van een sterker conjunctureel herstel in de industrielanden, met een snellere groei van de bestedingen in 2014, waarbij het bbp in 2015 op dat hogere niveau blijft.¹ Deze bestedingsimpuls leidt tot opwaartse prijsdruk waardoor de inflatie in deze landen geleidelijk stijgt, en daardoor invoer- en de concurrentenprijzen. Door de bestedingsimpuls in het buitenland neemt de relevante wereldhandel 1,9% meer toe in 2014. De hogere wereldhandel en concurrentenprijzen zijn gunstig voor de Nederlandse export. De hogere invoerprijzen leiden tot een verschuiving van de bestedingspatronen ten gunste van binnenlands geproduceerde goederen. Van beide effecten profiteert de marktsector, de productie en werkgelegenheid nemen toe en de investeringen trekken aan. Dit zorgt voor een opwaartse druk op de binnenlandse prijzen en lonen. Uiteindelijk stijgen de binnenlandse prijzen net zo hard als de buitenlandse prijzen en verbetert de prijsconcurrentiepositie niet.

De onrust in de Oekraïne heeft tot nog toe geen duidelijke economische effecten. De olie- en gasprijzen zijn op 4 maart kortstondig gestegen, maar na enkele dagen alweer gedaald. Het is echter niet ondenkbaar dat de situatie verder escaleert en grotere economische effecten heeft. Een mogelijk gevolg is een daling van de bestedingen, zowel in Rusland en Oekraïne als in westerse landen. Bij een bestedingsverlies van 1% zullen de effecten daarvan vergelijkbaar zijn met de hierboven beschreven variant, met het omgekeerde teken, zodat groei en inflatie lager uit zullen komen. Een ander mogelijk gevolg van verdere escalatie is een stijging van de olie- en gasprijzen. Met hoeveel en hoe lang is moeilijk in te schatten. Om toch een indicatie te geven van de mogelijke gevolgen presenteren wij een variant met een toename van de energieprijzen van 10% die (minimaal) twee jaar aanhoudt. Dit leidt wereldwijd tot hogere inflatie, drukt de bestedingen en remt de wereldhandel. Voor Nederland impliceert dit een lagere economische groei, vooral via lagere uitvoer en investeringen. De werkgelegenheid neemt af, zodat de werkloosheid verder oploopt. Mede door de hogere energieprijzen neemt de inflatie toe.

Gevolgen voor Nederland van meevallende ontwikkelingen in de wereldeconomie en van een stijging van de energieprijzen (cumulatieve afwijkingen in %-punt van CEP-raming)

	Internationale bestedingsimpuls		Hogere energieprijzen	
	2014	2015	2014	2015
Volume relevante wereldhandel (excl. energie)	1,9	1,6	-0,6	-1,2
Concurrentenprijs (excl. energie)	0,1	0,7	0,4	0,9
Invoerprijs van goederen	0,2	0,5	1,9	2,2
Bruto binnenlands product (marktprijzen)	0,5	0,6	-0,2	-0,5
Consumptie huishoudens	0,1	0,3	-0,1	-0,3
Investeringen	0,9	2,2	-0,1	-1,4
Uitvoer goederen en diensten	1,5	1,3	-0,4	-1,0
Invoer van goederen en diensten	1,3	1,3	-0,4	-1,0
Productie marktsector	0,7	0,8	-0,2	-0,7
Werkgelegenheid (arbeidsjaren)	0,2	0,5	-0,1	-0,3
Werkloosheidspercentage (niveau, % BB)	-0,1	-0,4	0,0	0,2
Contractloon marktsector	0,2	1,0	0,2	0,2
Consumentenprijsindex (CPI)	0,1	0,4	0,3	0,6
EMU-saldo (% BBP)	0,2	0,4	0,2	0,0

¹ Voor de simulaties is gebruik gemaakt van Nigem, een model van de wereldeconomie van het *National Institute of Social and Economic Research*, zie [link](#). Gekozen is voor een bestedingsimpuls van 1% in 2014 die om praktische redenen is beperkt tot een aantal belangrijke handelspartners (Japan, VS, Verenigd Koninkrijk, België, Duitsland, Frankrijk).